

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Prihodnja številka „Dolenjskih Novic“ izhaja v petek 29. junija. Opravništvo.

VABILO

k

ljudskemu shodu,

katerega priredi

„Kat. polit. društvo za Dolenjsko“

v Krškem v nedeljo 23. junija ob polu 4 popoldne.

VSPORED:

1. Primarij dr. Gregorič: O smotrih katoliško-narodne stranke.
2. Župnik A. Žgur: O prijateljih in neprijateljih naroda.
3. Poslanec Povše: O položaju v državnem zboru.
4. Slučajnosti.
5. Nabiranje udov v katol. polit. društvo za Dolenjsko.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

PODLISTEK.

Tako resnično mi Bog pomagaj!

(Konec.)

Strekelj odide ne brigaje se za jokajočo ženo, poišče prijatelja Črnija ter mu razodene, da si je premislil in da denarja ne vrne.

„Saj sem si mislil, da te bode pamet srečala“ odvrne zadnji porogljivo.

Nekoliko pozneje sta prijatelja zopet sedela v sobi za gospode in Strekelj je bil potr in čmeren kakor zadnjič. Glavo je povešal ter niti besedice ne spregovoril. Celu prijateljeve puste šale ga niso razvedrile. Jutri se je imela določiti pravda med njim in teto. Pred sodnikom je pač znal tako govoriti, da je več njemu verjel nego teti Marti, ki se je vedla nekako boječe in plašljivo, deloma ker se je bala gospodov, še bolj pa, ker je je bilo

Gospodarske stvari.

Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem Mestu.

Udeležba pri tem shodu je bila nepričakovano velika. Še predno je prišla ura zborovanju, bila je mestna dvorana tako natlačena, udeležencev pa še toliko po hodnikih in zunaj pred mestno hišo, da se je moralo v naglici dobiti čitalnično dvorano, kjer se je zborovanje vršilo. Mnogoštevilna udeležba nam priča, da so se začeli gospodarji probujati in zanimati za kmetijski napredek. Vseh udeležencev bilo je okolu 300, kar je vsekako prav lepo število za tak shod. Udeležba bi bila pa gotovo še večja, da nista bila slučajno ravno na ta dan dva sejma v okolici, namreč v St. Jerneju in Žužemberku. Shoda udeležile so se skorej vse dolenjske podružnice, nekatere so bile celo mnogoštevilno zastopane. Zbralo se je k shodu tudi izredno veliko grajščakov, duhovnikov in najveljavnejših mož iz vseh strani naše Dolenjske. Med grajščaki in velikimi posestniki smo opazili gg. grofa Barbota iz Rakovnika, barona Berga iz Mokronoga, Globočnika iz Dobrave, dr. Gorianyja iz Ruprčvrha, pl. Langerja iz

groza strašne stričnikove hudobije. Ali ravno zato se je zdelo gospodom, kakor da ne bi bila popolnoma gotova v svojej reči. Ali v obupanju slednjič teta vstane zahtevajoč, naj Strekelj priseže. Ravno danes ga je podučil domači duhovnik, kaj je prisega, jutri pa mu je priseči. Radi tega je bil tako pobit. Kriva prisega — ta se mu je vendar vedno studila; zdaj pa mu je bilo po krivem priseči.

„Ko bi vendar ne bil tajil“ slednjič britko vzdihne.

„E kaj“, odvrne Črni lahkomišeljno ter se smeja, „za sedem sto goldinarjev bodeš vendar dvignil svoje tri prste. Jaz bi storil desetkrat. Nazaj ne moreš več, kajti sicer je očitno, da si goljuf“.

„Da, da, ko bi bil ti slišal, kako je gospod župnik govoril“, zdihuje Strekelj, „reč je drugačna, kadar pride do resnice“.

Bršljina, pl. Lenka iz Rake, grofa Margherija iz Otočic, Treota iz Male Vasi, Ulma iz Klevevža, Wutscherja iz Brezovice itd. itd.

Vlado je zastopal g. c. kr. okrajni komisar Kresse, c. kr. kmetijsko družbo pa ravnatelj g. Pirc.

Cesarski svètnik in predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske g. Murnik poslal je, ker ni mogel shoda osebno počastiti, sledečo brzojavko: „Zaradi nujnih opravil pozdravljam srčno častite zborovalce tem potom, želeč, da bi se sklepi vjemali s potrebami našega dolenskega kmetovalca in da bi se z združenimi močmi vseh poklicanih faktorjev povzdignilo blagostanje. V to pomози Bog!“

Kmetijska podružnica v Žužemberku, katera se zaradi sejma ni zamogla udeležiti shoda, pa je poslala sledečo brzojavko: „Obžalujemo, da nam danes ni mogoče sodelovati s podpiratelji kmetijskega stanu ter prosimo, da nas pri današnjemu zborovanju zastopa gospod Rohrman. Bratski pozdrav! Bog blagoslovi blagi namen!“

Zborovanje se je pričelo ob polu enajsti uri predpoludne. Otvoril ga je načelnik kmetijske podružnice novomeške g. Rohrman s sledečim nagovorom: „Slavni zbor! Čast mi je v imenu tukajšne podružnice iskreno pozdraviti vse častite udeležnike današnjega shoda in zlasti še zastopnike raznih podružnic, ki so se tako mnogoštevilno zbrali k današnjemu shodu. Vneti za napredek, ste prišli blage volje semkaj, da pomagate z združenimi močmi rešiti važno nalogo, katero si je postavil ta shod za izboljšanje kmetijskih razmer po Dolenjskem. Posebej pozdravljam gospoda zastopnika vlade in c. kr. kmetijske družbe kranjske in posebno tudi gospode grajščake, ki so v tako lepem številu prišli k današnjemu shodu in pokazali s tem, da jim je veliko ležeče na stvari,

„Seveda, ako hočeš — pa verovaj župniku. Pa povej jutri pred sodiščem, da si hotel teto goljufati ter pusti pri miru svoje tri prste“.

Drugi dan je trgovec Strekelj res dvignil svoje tri prste ter prisegel, da teti Marti ni nič dolžan, kakor resnično mu Bog pomagaj“.

Štirinajst dni potem odpotuje s Črnitom proti Ameriki. V morskem mestu pa morata šest dni čakati, da ladja odrine. Potikata se po mestu in okolici kakor vesta in znata, da bi si čas kratila. Neki večer se vračata v mesto iz bližnje vasi. Iti jima je bilo skozi gozd. Tema je vže in divji vihar tuli med gozdnim drevjem. Strekelj ima ves svoj denar pri sebi. Ko tako skupaj stopata, hodi Črni vedno bolj počasno; grozno je Streklja strah svojega tovariša. Na misli mu je kriva prisega in vnebovpijoča krivica, da je goljufal teto; moliti hoče, ali molitev mu zastane v grlu. Vsaj si se odpovedal božje pomoči, ko si po krivem prisegel,

o kateri ima obravnavati današnji shod. Vse skupaj prosim, da blagovolé podpirati težnje dolenskega kmetijstva in delati na to vsak po svoji moči, da se današnji sklepi tudi izvrše. Z današnjim shodom stopijo dolenske podružnice v medsebojno zvezo z namenom, da se skupno potegujemo za izboljšanje našega kmetijstva. Dežela kranjska je ločena na tri strani, katerih vsaka ima svoje gospodarske posebnosti in svoje potrebe. Ker je pri občnem zboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani premalo časa, da bi se zamoglo primerno ozirati na prošnje ali predloge posameznih podružnic, je treba, da se takih vprašanj, katera so važna za celo Dolenjsko, tudi skupaj poprimemo in da se skupno potegujemo za njih ugodno rešitev. V družbi je tudi nam iskati moči. Bog daj, da bi bil z današnjim shodom položen nekak temelj k vzajemnemu in bolj uspešnemu delovanju dolenskih podružnic in k boljšemu napredovanju dolenskega kmetijstva!

Po tem nagovoru predlaga še, da se izvoli predsednikom današnjega shoda g. grof Margheri. Po predlogu slednjega pa se je enoglasno volil predsednikom zboru g. Rohrman kot načelnik kmetijske podružnice v Novem Mestu.

Le-ta se zahvali za častno zaupanje, katero se mu je s tem izkazalo in naznani, da stoji kot prva točka dnevnega reda razprava o vprašanji: „S kakim plemenom je izboljševati dolensko goved in kaj je sploh vkreniti za povzdigo govedoreje na Dolenjskem?“

K besedi se oglasi g. grof Margheri, govoreč o tem vprašanju približno tako-le:

„Če pogledamo našo dolensko goved po sejmovih ali pa tudi v posameznih hlevih, vidimo, da je kaj različna. Pomešana je z vsakovrstnimi plemeni, ki so prihajali v teku časa v naše kraje.

mu šepeče nekov glas, pot mu kaplja s čela; smrtni strah ga muči. Črni se nenadoma obrne, Strekelj se hoče proti njemu obrniti, a v tem trenutku dobi udarec po glavi.

„Moj Bog, pomagaj!“ zakriči, a vže pileti drugi udarec, da se zvrne na tla.

„Tvoj Bog ti ne pomore“ se roga Črni; to je zame dobro, odpovedal si se mu s krivo prisego“. Med tem vzame nezavestnemu deurnico, v kateri je bilo tudi onih 700 forintov.

Strekelj se nekoliko zgane, in Črni nameri, da bi ga ubil — ali neki voz drdra bliže. Črni beži v grmovje. Strekelj se sili, in res zakriči: „Pomagajte! Pomagajte!“

„Ni li nekdo klical?“ popraša na vozu mož svojega tovariša.

„Ne, vihar buči“ je odgovor.

„Da naji je dobil vihar ravno v gozdu ter

Mi najdemo pri nas potomce hrvaške, muricodolske, labodske, pingavske, švicke živine itd. Tako pomešana živina velja malo v kupčiji. Če hočemo živino zboljšati in povzdigniti živinsko kupčijo, je prvo, da skušamo našo živino pojednačiti s tem, da vpeljujemo in rabimo v naših krajih povsod enako pleme, ki pa mora biti kraju primerno, kajti če ni pleme pripravno za naše kraje, tudi ne more biti dobro za užitek. Gospod govornik pojasnjuje potem vrednost različnih govejih plemen, ki so tudi že pri nas sem in tja vpeljana, a ne dajo takih koristi kakor doma, rekoč, da niso za nas plemena, ki so doma po travorodnih nižavah, kjer je dosti rodovitnih travnikov in dobre paše, kar vsega tukaj manjka. Živina po teh krajih je razvajena in bi v naših krajih le hirala in od roda do roda slabša postajala, ker bi se ne privadila našim razmeram. Omenja dalje domačo živino (rujavo-rudeče ali jelenove barve), katere se pa le še prav malo nahaja, ker je z vpeljevanjem drugih plemen že močno zatrta. Ta bi bila sicer najbolj vajena našemu kraju, vendar ne moremo z njo računati, ker je je premalo in bi bilo treba sploh mnogo, mnogo let, če bi jo hoteli zboljšati. Dalje opisuje rudeče-pisano pingavsko in belansko pleme, ki je dobrih lastnosti in porabno za vse. Zraven tega pa tudi izbirčno ni in se rado privadi v krajih, kjer je malo dobre krme. Vendar tudi to pleme ni tako pripravno za naše kraje, kakor se rado misli. Na Gorenjskem je ta živina razširjena, ker je posebno dobra za molžo. Pri nas pa hočemo delavno živino. Gorenjci vprezajo konje, tukaj pa hočemo dobre in hitre voli za delo, tedaj živino, ki je za delo ustvarjena, razven tega pa tudi dobra za pitanje in molžo.

Po Dolenjskem je sedaj najbolj razširjena siva štajerska živina z imenom „muricodolska.“

nama ugasnil luč!“ odvrne zopet prvi; „sicer bi mogla kaj videti“.

Strekelj se sili kolikor mogoče, da bi zaklical, ko drdra voz ravno mimo njega. Pa nič ne pomaga. Vihar buči močneje, voz pa se premika ravno po novo razgrnjenem gramozu — glas Strekljev se ne čuje. Ko pa hoče še enkrat zakričati, se mu ulije krv iz ust ter zaduši njegov glas.

„Moj Bog!“ S temi besedami se zvrne po tleh. Voz odide in Črni je zopet pri Streklju.

„Moram ti usta zamašiti“, mrmra. Udari, votel zdihljej se začuje in Strekelj je mrtev. Črni zbeži. Ne pride pa daleč. Vže na ladiji, ki je bila v luki, ga zgrabijo ter zapro. Začetkom je tajil, slednjič pa obstal vse do zadnje pičice, kakor smo ravnokar povedali.

Razodel je tudi, da je Strekelj po krivem prisegel, radi česar je Marta dobila svojih sedem sto forintov.

„Pilg.“

Ta ima dobre pa tudi slabe lastnosti. Za delo je ta živina izvrstna; pri nas se najbolj baranta z volmi tega plemena. Ta kupčija je za nas mero-dajna. Do sedaj nam je največ nesla in tudi zanaprej jo moramo še zmeraj in pred vsem v pošteve jemati, če hočemo kaj doseči. Res je barva postranska reč, vendar se moramo ravnati gledé barve po tem, kar kupci zahtevajo. Kupcem pa ugaja najbolj siva barva, ker že barva sama razodeva posebno sposobnost tega plemena za delo.

Sivo muricodolsko pleme je pa tudi v marsičem pomanjkljivo. Ono je izbirčno v krmi. Sam imam že nad trideset let tako živino in sem se preveril, da se to pleme tudi bolj počasi razvija, kakor živina rudeče-pisanega plemena, gotovo tudi vsled tega, ker ne dobi toliko in take krme, kakor bi bilo treba.

Ker je siva živina pri nas najbolj razširjena in kraju najbolj že vajena in ker je pri nas tudi kupčija z volmi tega plemena najbolj dobičkonosna, bi bilo napačno, ko bi začeli mešati to živino z rudeče-pisanimi plemeni. Na ta način bi dobili še večjo zmes živine in bi si tako le še bolj pokvarili sedanjo kupčijo

(Dalje sledi.)

Shod v Kostanjevici.

(Konec.)

Drugi je nastopil g. dr. Žitnik. Obravnaval je socijalno vprašanje s posebnim ozirom na poljedelca. Glavna vsebina tega vprašanja, krog katerega se vse vrti, je: Kako vpraviti razmerje mej bogatinom in revežem. Najhujše so se stvari lotili socijalni demokratje, češ: razdelimo mej vse ljudi premoženje jednako, pa ne bo več revežev, ne bogatinov. Kako abotno je to, sprevidi tudi priprost človek na prvi pogled. Naj se tudi danes razdeli vse premoženje mej vse ljudi, jutri bo že jeden bogatejši od drugih, ker je varčnejši, pridnejši, umnejši. In kdo bi potem sploh še hotel delati, kdo ubogati, če izgine razloček mej stanovni? Tem ljudem sploh ni resno s stvarjo, hočejo le sedanji red prekucniti, brez načrta za prihodnost. Kako tedaj? Ali naj ostane pri starem? Ne, tako ne sme in ne more iti dalje, sicer sami sebe pehamo v pogubo. Govornik na to podrobneje obravnava del socijalnega vprašanja, ki se zove agrarno vprašanje, daje nasvete, kako bi bilo pomagati poljedelcu. Dokazuje najprej na podlagi številnih poguben upliv liberalnih načel v upravi državnega občnega premoženja. Priča: ogromni državni dolg, ki se je pomnožil zlasti zadnjih 40 let; zadolženje kmetskih posestev vsled vknjiženih dolgov, ki rasejo leto za letom. Vse to priča, da je treba nujne pomoči. Hvalevredno omenja za tem poskus poljedelskega ministra Falkenhayna, ustanoviti kmečke zadruga; pa dostavi tudi, da

načrt ta ne bo nikoli postal zakon, dokler obstoji sedanja zbornica. Hočemo si zboljšati razmere, treba nove zbornice, novih mož, ki poznajo težnje ljudstva, pa imajo tudi srce zanj. Tedaj pozor pri volitvah! Dandanes se sploh vse suče krog volitev, kakoršne poslance si bode izvolili, take poslance bode imeli. Razpravlja potem razne druge nedostatke, ki so vzrok, da hira kmečki stan. Večkrat je temu kriva tudi lastna nemarnost, zapravljenost, dostikrat prevelika baharija v dotah. Prav posebno zopet tudi liberalna naprava, ki pripušča vsakemu poljubno razkosavati zemljišča. Veliko breme nalaga ljudstvu sedanja šola in nova šolska postava iz dobe istega liberalizma. Otrok obiskujoč ljudsko šolo zna dovelj, če zna brati, pisati, računati, krščanski nauk. Višja veda se podaje v srednjih in višjih šolah. Velika napaka, ki ljudstvu jemlje vsako leto ogromne svote in jih pelje v druge kraje, je sedanja domovinska postava. Vse to zboljšati bi bilo le potom novih postav, novih volitev. Priporoča slednjič še toplo ustanovitev Raiffaisenovih posojilnic, da se ljudstvo oprosti iz rok nečloveških pijavk. — Da sta oba gg. govornika zadela pravo, priča temu glasno odobravanje in burna pohvala od strani mnogobrojnega ljudstva.

Shod je zaključil primerno predsednik, pozivljajoč zbrano ljudstvo, naj s trikratnim slava! počasti sv. očeta in preljubljenega vladarja Franca Jožefa.

Shod v Črnomlju.

Shod „Katoliškega političnega društva“ izvršil se je dne 3. junija prav izborna, sijajno. Akoravno nam je mestni zastop delal ovire, ker nam ni dovolil prostora za shod, vendar vse nič ni pomagalo. Posestnik Stariha nam je prepustil svoj lepi in veliki vrt, ki je zelo pripraven za shode na prostem. Ljudstva se je kar trlo. Bilo jih je okoli 1000: iz domače župnije, pa tudi iz semiške, metliške, dragatuške, adlešičke in celo iz Hrvatskega. Poslušat so prišli tudi nekateri naši liberalci. Nastopili so štirje govorniki.

Predsednik shodu, g. župnik Schweiger, otvori ob polu štirih shod in pozdravi navzoče z lepim, krščanskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus.“ Potem okara naš mestni zastop, da nam je odrekel prostora, za katera smo prosili; kaj tacega se ne zgoji zlepa. Če pridejo gosti, jih povsod kdo, n. pr. župan, pozdravi; le tu v Črnomlju ne. Potem začne govoriti o svojem predmetu o katoliški ljudski stranki. Belokranjec bodi prvič naroden. Drži se svojega materinega, slovenskega jezika. Zahtevaj slovenske izjave, slovenske odloke od vseh uradov, od sodišča, od okrajnega glavarstva, od župnika, od

notarja, zakaj imaš pravico to zahtevati. In tudi volite narodno t. j. narodne, slovenske, odločne, značajne može v občinske zastope, v deželni in državni zbor. In taki narodni može so gotovo duhovniki, ki v najhujših časih niso nikdar zatajili svojega rodu, svojega slovenskega jezika. — Belokranjci bodite pa tudi katoliški. Ostanite vedno zvesti svojemu Bogu, svoji veri. Zakaj vera je najbolj potrebna vsakemu brez izjeme. Kdor je res veren, je tudi naroden, značajan, kdor pa nima vere, tudi ni naroden, naj še tako kriči. In samo zato so duhovniki narodni, saj oni oznanjujejo sveto vero. Kako nespametno je torej prašanje, (katero je izrekel neki znani liberalci v Črnomlju. Op. dop.): kaj imate od duhovnikov? Od duhovnikov, pravi govornik, imate vse: vero, narodnost in zvestobo do presvitlega cesarja. Zatorej volite pri volitvah v jeseni in vedno samo verne, katoliške poslance, zakaj ti vas bodo prav zastopali. Držimo se gesla: „Vse za vero, dom, cesarja“.

Ljudstvo je burno odobravalo govor.

Drugi govornik g. Rihard Dolenc, vodja kmetijske šole na Grmu, pove nekaj o gospodarskih stvarih. Kmečki stan propada, kako mu pomagati. Posli so dragi, zoper to ni pomoči, nastopili so drugi časi. Davki so krivično razdeljeni, kmet jih mora primeroma največ plačati, akoravno največ trpi; govornik napravi primer med prodajalničarjem in kmetom, kako trgovec lahko živi in si kaj prisluži. Pa o krivično razdeljenih davkih tožijo ljudje po celi Avstriji. Kmet tudi leze v dolgove. Ako si hočete opomoči, ne sejte toliko žita, zakaj žitna cena je zelo padla, sejte žito le za domačo rabo, ali pa če zmorete, rajši žito za dom kupite. Poprimite se bolj živinoreje, vsak naj gleda, da bo imel lepo govedo v hlevu. Za živinorejo pa treba travnikov, a teh primanjkuje pri vas, sejte torej več krme po njivah. Cenite gnojnico, umetna gnojila, kakor so kajnit in Tomaževa žlindra; kupite si jih, čeravno bi se morali zavoljo tega zadolžiti. Priskrbite si travniško brano in prevlekujte ž njo travnike. — Dalje je kmečki stan premalo zastopan v deželnem in državnem zboru, in še ti poslanci ne storijo dosti za kmeta. Preveč je doktorjev in uradnikov poslancev. — Peti vzrok kmečke bēde je trtna uš. Res je škodo naredila, a začeti morate takoj z novimi ameriškimi trtami. Sosed pomagaj sosedu. Žalostno je le to, da državne in deželne trtnice kmetu trt ne dajo zastonj, ker edino tako bi jim bilo možno pomagati. — Belokrajina zadnjič tudi zato ne napreduje, ker nima železnice in zato ne more ničesar spraviti v promet.

(Konec sledi.)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Sedaj je že objavljen načrt **volilne preosnove**, a ž njim so vse stranke nezadovoljne. Zlasti socijalni demokrati rujejo zoper njega; na Dunaju so imeli velikansk shod v ta namen. Po tej volilni preosnovi bi prav za prav vse pri starem ostalo. Bogatini bi še vedno brez skrbi vladali in tlačili reveže. Vlada je predlog pododsekov razglasila kot svoj predlog; a s tem se je postavila na jako nevarno stališče, ker najbrže iz te preosnove ne bo nič.

Dunajski mestni svet je razpuščen od vlade in županska opravila vodi vladni komisar. Krščansko socijalna stranka se že močno giblje na nove volitve. Bog daj, da bi iz prihodnjega volilnega boja prišla zmagovita, da bi pogazila liberalno môro, ki že leta tlači Dunaj.

Ni še dolgo, odkar so se na **Hrvaškem** zedinili vsi pravi nezavisni narodnjaki v stranko prava. Trdo je bilo njih delo, skoro brezupno; sedaj pa se je še ta mala stranka razbila Mažaronom na ljubo. Še bo izdajalstvo narodno procvitalo med Hrvati! Ubogi narod!

Na **Češkem** se je vendar-le začela nekoliko živahneje gibati katoliška narodna stranka. Trdo delo bo imela povsodi, ker zelo veliko je zamujenega. Popravljati bo treba, kar so Mladočehi pokvarili in še kvarijo s svojo pustolovsko politiko. Vse pojde po sreči, ako le stranka ostane jedina in delavna.

Kaj je novega po širokem svetu?

Bivši **bolgarski** ministerski predsednik Stambulov je v preiskavi zaradi poneverjenja in drugih krivic, katerim so prišli na sled.

V **Armeniji** se kristijanom huda godi od Turkov, in kakor se kaže, ni upanja, da bi se jim položaj kaj zboljšal, ker je turška vlada preveč popustljiva.

Španski vojski se ni še posrečilo zatreti upor na otoku Kubi, ker uporniki od drugod dobivajo zdatno pomoč.

Piše se nam:

Iz Suhora. — Dne 29. maja se je peljal skozi Suhor Nj. ces. visokost nadvojvoda Evgen, veliki mojster nemškega viteškega reda. Na državni cesti pred šolskim poslopjem pričakoval ga je č. g. župnik P. Ogrin, občinski zastop, učitelj, šolska mladina z zastavo in nekaj zbranega občinstva.

Ko se visoki gospod s svojim spremstvom pripelje do Suhora, zagrmí mogočni strel s topiči na bližnjem hribcu, slovesno zvonjenje se oglasi, z 200 otroških grl zadoni trikratni „Živijo!“, s hiš stoječih ob cesti pa vihrajo cesarske in narodne zastave. Nj. ces. visokost izstopi iz voza. Č. g. župnik ga nago-

vori in pozdravi v imenu navzočih. Visoki gospod se prijazno razgovarja z g. župnikom in učiteljem in se obema prav laskavo zahvali za častni sprejem, in se potem odpelje proti Metliki. Naj še opomnim, da je preprijazni in ponižni visoki gospod v pogovoru z učiteljem tudi rekel, da mu narodna bela obleka učenku posebno dopade; žali Bog, da ista pri odraslem narodu vedno bolj izginjuje. — Revnim Suhorske fare je Nj. ces. visokost blagovolila podariti 20 gold. Mogočni Bog naj spremlja visokega, pri vsem tem pa tako ponižnega, prijaznega in dobrotljivega gospoda na vseh potih!

Iz Črnomlja. — [Nadvojvoda Evgen, blagoslovljenje mestne cerkve sv. Duha, katoliški shod.

Letošne binkošti se je naše mesto obleklo v praznično obleko. Ob hišah so bili postavljeni vitki mlajji okrašeni z zelenjem, raz hiš so vihrale lepe in dolge zastave v raznih barvah in na treh krajih so bili narejeni slavaloki okinčani z zelenjem, zastavami in primernimi napisi. Zakaj vse to? Dne zadnjega maja je počastil naše mesto s svojim obiskom nj. c. kr. visokost nadvojvoda Evgen, vrhovni načelnik nemškega viteškega reda, v spremstvu treh vitezov in dveh redovnih uradnikov. O polu 9. dopoludne zagrmijo topiči, zvonovi se oglasijo, vozovi pridržijo in iz prvega izstopi nadvojvoda pri prvem slavaloku, kjer ga pozdravi mestni zastop in vsi zbrani uradniki, mestna godba pa zaigra cesarsko pesem. Ob špalirju ognjegascv odide naravnost v farno cerkev. Pred velikimi vrati se mu pokloni farna duhovščina in ga spremi pred veliki oltar. Orglje se oglasijo in med popevanjem „sveto“ se mu podeli blagoslov z Najsvetejšim. Potem si je ogledal cerkev znotraj in zunaj natančno. Rad bi videl, da bi bila tudi Črnomaljska farna cerkev v tako dobrem stanu, kakor so druge redovne cerkve, pa žalibog notranja in zunanja zanemarjenost in zapuščenost ni mogla napraviti nanj dobrega vtisa. Poleg cerkve se je pred lično okrašenim šolskim poslopjem zbrala šolska mladina z učiteljstvom. Ozrl se je na napis: Franc-Jozefova šola in zapisal blagovoljno na prošnjo svoje ime v spominjsko knjigo. Na to je šel v župnišče, v komendo in koncem si ogledal tudi vso popravljeno in okrašeno mestno cerkev sv. Duha. Pri šoli se je po preteku ene ure zopet vsedel na voz, in med burnimi živjoklici pozdravljen v Loki še od občinskega zastopa, se je odpeljal dalje proti Vinici in od ondot na Zagreb. Njegovo lepo in prijazno obnašanje, posebno pa pobožno vedenje v cerkvi, je na vse ljudstvo napravilo najboljši vtis, ker se je prepričalo, da se ne piše in ne govori brez vzroka, kako verna in krščanska je naša presvitla vladarska hiša.

Na binkoštni ponedeljek dopoludne smo imeli drugo veliko slovesnost, namreč slovesno blagoslovljenje mestne cerkve sv. Duha. Cerkveno opravilo je imel preč. g. dekan Semiški. Cerkev je zares lična in se vsacemu dopade. Najlepši kinč je lepi v gotičnem slogu narejeni oltar, kterega je podaril preč. g. častni kanonik in dekan v pokoji Jakob Stariha, ter si tako postavil spominek, ki bo še poznim rodovom pričal o njegovi gorečnosti in ljubezni za čast Božjo. Oltar je prav okusno izdelal Metliški podobar g. Jernej Jereb. Tron predočuje sv. Duha, ki prihaja nad aposteljne, ob strani ste pa sohi slovanskih blagovestnikov svetih bratov Cirila in Metoda. Vsa cerkev je lično slikana; slike je naredil g. Fr. Blaznik iz Škofje Loke.

Popoludne ob polu 4. je bil prvi katoliški shod v Črnomlju na vrtu mestjana Janeza Starihe, ki se je prav dobro obnesel. Čast vsem, kateri so k temu pripomogli!

Cleveland Ohio Amerika. — Dragi rojaki! Dolgo časa je že preteklo, odkar „Dolenjske Novice“ nič ne pišejo o obljubljeni deželi: Ameriki. Zatorej Vam, dragi rojaki, pišem list, da Vam povem, kako se nam godi. Od 1. svečana je postalo prav gorko; od Božiča do svečana je bil velik sneg in zima. Po nekterih krajih je bilo 27—30 stopinj mraza. Prav dosti ljudi je zmrznilo okoli Clevelanda. Ali vse te malenkosti bi z veseljem potrpeli, samo ko bi imeli kaj dela in jela. Včasih se pokaže, da bo kaj lepše šlo, pa za par dni smo zopet na tisti stopinji, kakor smo bili poprej. Strah me spreleti, ko vidim mladeniče, ki nimajo dela; dolžni so pa že po 300—400, celo do 500 gld. našega denarja za hrano in stanovanje. Premislite, kedaj in kako bo revež mogel poplačati toliko svoto denarja? Nikoli ne, zato, ker so slabi časi, boljšega pa ni treba pričakovati!

Zatorej stariši vtisnite si v srce, da ste vi sami krivi dušne in telesne pogube svojih otrok, ki jih pošljete večkrat komaj 15 ali 16 let stare v Ameriko, misleč, nam bo pomagal, nam bo poslal, da bomo lahko živeli. Prodaste kar le morete, samo da ima fantič za popotovanje dovolj denarja. Vi ste pa zdaj brez vse skrbi doma, pa se motite zelo. Ko pride v Ameriko, uboga sirota je na svetu. Dela ne dobi, denarja nima, obleka se potrga, ljudje se ga ogibljejo. Za stanovanje in hrano mu raste dolg večji in večji, sirota ne ve, kaj bi počel. Od hiše do hiše, od mesta do mesta se poteplje, preklinja očeta in mater, preklinja delo in Ameriko in sam sebe, tako je nesrečnež kakor zgubljena stvar na svetu. Vprašam, kdo je vzrok dušne in telesne pogube mladeničeve? Nihče drugi ne, nego Vi stariši; Vi boste odgovor dajali od njih! Prosim Vas, ne pošiljajte mladih otrok v Ameriko. Priporočam tudi Vam možem, ne iščite sreče le tukaj, imate doma tudi srečo, samo če niste zaspani. Tukaj je treba težko delati za majhen zaslužek. Mnogo mladih ljudi se je že končalo s težkim delom in morali so izročiti truplo tuji Ameriki v najlepši svoji mladosti. Dosti se jih pokonča, da se navlašče ubijejo, samo da naredo konec svojemu življenju. V Chikagu je bolnih do 185 dečkov zaradi težkih del, od katerih zdaj nobeden ne dobi dela, dokler ne spolni 17 let.

Torej, dragi stariši, poslušajte, kaj vam povem: ne pošiljajte svojih otrok v Ameriko premladih, ker s tem zatrete njih življenje. Prisegam Vam, da je resnica, kar pišem. Vem kako je tukaj. Poskusil sem toliko, da bi svojemu največjemu sovražniku ne privoščil, kar sem prestal.

Torej še enkrat Vam rečem, ne mislite toliko na Ameriko, ker ona je tako rekoč zaspala. Najsrečnejšega bi se štel, ko bi mi bilo mogoče v svojem rojstnem kraju živeti, rajši bi se trudil po dnevu in po noči doma, kakor se moram truditi tukaj samo po dnevu za hrano.

Rudolf Klein.

Domače vesti.

(P. Konstantin Luser), frančiškan v Kamniku, rodom Novomeščan, je imenovan generalnim definatorjem frančiškanskega reda za šest let. Kot tak se bo preselil v Rim.

(Doktorja medicine) sta postala Novomeščan g. Ferd. Böhm in Žužemberčan g. M. Dereani.

(Premeščen) je č. gosp. Mihael Horvat iz Banje Loke kot kapelan v Ribnici; g. Fr. Fik pa iz Ribnice v Komendo.

(V bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji) bilo je meseca majnika sprejetih 60 bolnikov; koncem aprila jih je preostalo v postrežbi 28; skupaj se je toraj mesca majnika oskrbovalo 88 bolnikov. — Od teh jih je zapustilo bolnišnico ozdravljenih 43, deloma ozdravljenih 12. Umrla sta 2, prvi za plučno jetiko, drugi za plučnim gangrenom. V postrežbi ostalo jih je koncem mesca še 31. Število oskrbovalnih dni vseh bolnikov bilo je 958.

(Ljudski shod v Krškem) priredi v nedeljo 23. t. m. „dolenjsko katol. politično društvo“ z jako zanimivim vspehom, kateri je priobčen na prvi strani tega lista. Dolenjci iz okolice krške, udeležite se ga v kar največjem številu! Shod se bo vršil na prostoru tik župnijske cerkve.

(Shod dolenjskih kmetijskih podružnic) se je vršil zadnji pondeljek v čitalniški dvorani, ker je bila mestna dvorana premajhna. Zborovanje se je pričelo ob 10^{1/2} predpoludne in končalo okoli 1 popoldne. Udeležba je bila nepričakovano velika. V posebno lepem številu so obiskali shod naši duhovniki in grajščaki. Ker hočemo ves shod natančno popisati, začeli smo že danes priobčevati govore in sploh ves vzpored shoda spredaj med gospodarskimi stvarmi.

(Vabilo.) Radi ustanovitve takega denarnega zavoda, ki bode stopil zbog potrebne duševne podpore v tesno dotiko s „Zvezo slovenskih posojilnic“, vabi začasni odbor vse slovenske posojilnice in odlične slovenske domoljube k ustanovnemu občnemu zboru, ki bode v nedeljo 23. t. m. popoldne ob 3. uri v Krškem v šolskem poslopju, s sledečim dnevnim redom: 1. Razgovor o pravilih; 2. Pristop združnikov; 3. Volitev načelstva in nadzornikov. Za osnovalni odbor: Ivan Lapajne.

(Umrl) je 13. t. m. po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, Jožef Turk iz Škerjanč, v 67. letu svoje starosti. Bil je dober gospodar in skrben oče. Naj v miru počiva!

(Zadnji sejm v Črnomlju) je bil veliko slabši, kakor oni na veliki torek. Prignali so sicer veliko živine, vendar je bilo malo lepe videti. Najboljša kupčija je bila z malimi kravami. Tudi prašičev so dokaj prignali. Na sejm sta bila postavljena tudi dva osla in zloglasni občinski bik, ktereга bi rada mestna občina prodala. Cenjen je bil na 90 gld. Pa ljudje so ga le gledali. Ker ni hotel nobeden toliko zanj obljubiti, so ga morali nazaj odpeljati.

(Potres) se še vedno ponavlja. Na Dolenjskem se je čutil precej močan binkoštno nedeljo ob polu 10. zvečer. V ponedeljek 10 t. m. ob tri četrt na 9 dopoludne pa se je ponovil s tako silo, da že od velikonočne nedelje ni bilo takega sunka. Hvala Bogu, da ni napravil posebne škode!

(Telesne poškodbe.) Z drevesa padel je v Bitni vasi 11letni deček France Zorc, obvisel je na neki veji, ter si pri tem raztrgal gorenjo ustnico in desno lice. — Nogo zlomil si je v Kartelevem 51letni Jožef Starič pri postavljenju nekih stebrov. — Nevarno poškodoval se je 9. t. m. v Brezovcu 20letni Janez Grlica pri iztrebitvi starega strela iz samokresa, nabasanega z drobno šibro. Nevarno orožje padlo je nesrečnemu iz rok, zadelo s petelinčkom ob rob klopi in se sprožilo. Strel razkral je ubogemu deloma spodnjo čeljust in na globoko razparal levo

lice. — Pri poroki svojega brata streljajé ponesrečil se je v Toplicah 19letni Janez Bučar. Držal je v levici nabasan samokres, kateri se je po naključbi sprožil; strel raztrgal je imenovanemu prav izdatno pred cevjo držano desnico. — V Rogu v parni žagi poškodovan bil je delavec Franc Pacak s tem, da ga je od cirkularnice odpahnjén les tresčil ob glavo in mu povzročil zmečkanino okoli levega očesa. — Vsi imenovani bili so sprejeti v bolnišnico Usm. bratov v Kandiji.

(O ameriških razmerah) piše jako zanimivo današnji dopis, na katerega opozarjamo one stariše, ki svoje otroke v Ameriko spuščajo ali pa jih celo silijo.

(Vreme, strela.) Letos imamo nekako čudno vreme, nič kaj prijazno in lepo noče biti. Za trenotek je lepo, čisto, a koj je zopet otožno, včasih nekako megleno kot v pozni jeseni. V nekež dolini blizo Dobrné še od zime voda stoji v obsegu nekaj oralov, ko mej tem sosedni svet skoro sušo trpi. Tudi se nebo zgrozi ter treska. Bilo je že več nesreč, mej temi je strela poškodovala 7. t. m. sina in hčer Pavčekovo iz Cegelnice; ker so hitro ljudje in zdravnik prihiteli v pomoč, so bili rešeni in se zopet primerno dobro počutita. — Toča tudi ne prizanaša. Pobila je nekaj pri Beli Cerkvi, nekaj pri Hmelniku itd. Bog nas varuj hude prihodnosti!

(Album: Ljubljana po potresu), v spomin na Velikonočni potres leta 1895 izdal je pomožni odsek konservativnih obrtnikov v Ljubljani. Ima 14 práv ličnih ilustracij ter velja samo 25 kr. komad, po pošti 2 kr. več. Ker je čisti dohodek namenjen poškodovanim malim obrtnikom, priporočamo album v obilno nakupovanje. — V Novem Mestu se dobiva v Krajčevi bukvarni.

V Novo Mesto vračujoča se pisma:

Schiller et Comp., Wien — Pollak, Treffen — Sterk, Černembl — Garbajs, Mengeš — Rosman, Krainburg — Wernik, Pola — Kristan, Amerika — Zlogar, Amerika — Bobič, Zaurič — Lazar, Belgrad — Slogar, Amerika — Zimmermann, Amerika (dva) — Reba, Attnang — Petošević, Lacarak — Kovač, Loco — Werbič, Graz — Faber, Teschen — Janžekovič, Stelton, Amerika — Badovinac, Chicago — Kothmaier, Reifnitz — Führ, Linz — Golobič, Villach — Kambitsch, America — Pekec, America — Stangel, America — Snosta, America — Andrejčič, Rudolfswert — Perše, Laibach — Martič, Novo Selo — Klobučar, Wirginja — Govednik, Vat Hill — Bečki, Zagreb — Zajc, Karlovec — Cimermančič, Zagreb — Mauser, Amerika — Fink, Peščejik — Robida, Amerika — Ambrožič, Trst (dva) — Benko, Trst — Poš, Amerika — Jakše, Stullen Damphin — Cimermančič, St. Kol. Francisko — Morauc, Cuperje Serbien — Kočmerl, Zagreb — Schalecher, Rieg — Padišek, Stelten — Klobučar, Mountain Iron.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem Mestu:

Neimenovan 1 gld.; g. Josip Lavrič, župnik 5 gld.; g. dr. Slanc za maj, junij in julij 30 gld.; g. A. Gabrič, župnik 5 gld.; gospodična Fr. Bobič 1 gld.; dobrotniki novomeški za junij 28 gld. 75 kr.

Loterijske številke.

Gradec	1. junija	19	73	8	18	42
Trst	6. „	47	26	59	42	55

Naznanilo. (129—2)

Svojim p. n. naročnikom uljudno naznanjam, da je moj dosedanji potovalec, gospod

HINKO KAUFMANN,

stopil iz moje službe in da dotičnik ni več pooblaščen kako reč v mojem imenu naročati ali sprejemati.

Jače Waitzen, — Reka - Sušak.

Stara cerkvena ura,

porabna pri podružnici, je po nizki ceni na prodaj. Cerkevno predstojništvo Podgrad. P. Novo Mesto.

!!! Soprogo išče!!!

39 let star, tudi iz podkovstva izprašan kovač in hišni posestnik, vdovec, oče štirih otrok, katerih najmlajši je 4 leta star, v prijaznem kraju na Dolenjskem, želi stopiti v zakon s 24 do 30 let starim dekletom ali udovo brez otrok, katera je vajena kuhati in druga domača opravila opravljati ter da ima nekoliko premoženja in tudi, ako je brez premoženja. Ponudbe naj se pošiljajo pod naslovom: (136—1)

„Resnica“ v Št. Vidu pri Zatičini, poste restante.

Priden deček

iz poštene hiše sprejme se takoj v prodajalno z mešanim blagom na deželi v poduk.

Kje pove opravništvo „Dol. Novic“. (125—3)

V prodajalno z manufakturnim blagom sprejme se takoj v poduk

deček,

ki je dovršil vsaj ljudsko šolo in je lepega vedenja.

Kje pove uredništvo „Dol. Novic“. (132—2)

Mnogo izvrstnega vina

je na prodaj v Bajnofu pri Rudolfovem.

Gostilničar (131—2)

s 500 gld. kavcije — se takoj sprejme.

Naslov: Oskrbništvo Ruprčvrh pri Novem Mestu.

Štiri stanovanja.

V čisto novi, popolnoma moderno zgrajeni R. Dolenc-ovi hiši na trgu sv. Katarine št. 218 v Novem Mestu, oddati bode pričetkom avgusta oziroma septembra t. l.

čvetero stanovanj.

K dvema pripada tudi nekoliko vrta. — Oglašila sprejema lastnik hiše. (102—4)

Tak-le je izvirni zavoj pristne

Kathreiner-jeve kave.

1/2 kile 25 kr.
Je povsod na prodaj

to da

Pozor!

Varujte se ponarejenega blaga,
ki ga nekateri iz sebičnih namenov
ponujajo ali **odprto**, ali pa v dobro
ponarejenih podobnih zavojčkih.

Nagrobni venci

vsake vrste s trakom in napisom, dobivajo se
po jako nizki ceni pri

(101-3)

F. S. Murgelj-u
v *Rudolfovem.*

Na prodaj je hiša

s tremi sobami, kuhinjo, drvarnico, svinjakom in vrtom
v jako dobrem stanu v Novem Mestu, Sv. Jurja ulica
št. 178. — Več se izve ravno tam. (119-3)

Trtne škropilnice

jako trpežne ter na dva načina narejene, stane
ena iz medenine (mesinga) v obliki škarij 6 gld.

Druga, tudi iz medenine ter v obliki
krogle, stane 5 gld.

Izdelujem pa tudi druge različne priprave, n. pr.

kletarske kadilnice, filtre
za vino čistiti itd. itd.

K obilni naročbi se najvljudneje priporoča

Anton Kajtna,
(74-6) *klepar v Radečah pri Zid. Mostu.*

Škropilnice se pa tudi dobijo pri

Avgustu Kajtna-tu v Litiji.

Pozor!

Svarilo!

Varujte se,

da ne bote opeharjeni pri
nakupu sladne kave. Dobič-
kaželjni ljudje še vedno ponar-
ejajo Kathreinerjevo kavo,
zato ne jemljite drugih ko bele
izvirne zavoje z napisom

„Kathreiner“.

Kathreiner-Kneippova sladna
kava je edina zdrava in
okusna primes k bobovi kavi,
natorni pridelek v celih zrnih;
vsaka škodljiva primes je
izključena.

Dve hiši

z vsem gospodarskim poslojem na prodaj so pri
Sv. Roku poleg St. Vida pri državni cesti blizu postaje
dolenjske železnice, pripravi za vsaki obrt; vse v
prav dobrem stanu. Zraven pripada 13 oralov 1554
kvadr. sežnov zemlje, njive, travniki, gojzd in vrta.

Natančni pogoji se zvedo ustmeno ali pismeno pri

Ignaciju Spendal-u,
(128-2) posestniku na Polju h. št. 10.

Oznanilo.

Ivan Bajuk, posestnik v Metliki proda iz proste roke
zemljišče v Drašičih,

poprej lastnina Niko Petrašiča. — Kupci naj se
blagovolijo oglasiti pri lastniku. (130-2)

Prodajalnica

z dvema sobama in kletjo,
katera se tik farne cerkve v
Šent Rupertu pri Mokronogu
nahaja, se dá v najem.

Več pove Jožef Frelih, posestnik v Št. Rupertu.

Zemljišče na prodaj

je blizu Mirne peči, ob glavni cesti ležeče, obstoječe
iz njiv za pet in pol mernikov posetve in lepe hoste;
proda se takoj iz proste roke. — Več pove

Johana Berus,
(134-2) *Ivana Vas št. 7, pošta Mirnapeč.*

Carinthia-Lithion vrelci

pri Železni Kapli na Koroškem,

so izvrstna namizna pijača in izborno zdravilo
proti vsakovrstnim katarom in raznim boleznim
na obistih in mehurji. — Dobi se pri lastništvu
na Železni Kapli. pri gosp. Henriku pl. Mattoni-ju
na Dunaju, v gosp. Alojzij Černič-evi agenturi v
Ljubljani, in pri gg. trgovcih: M. Kastner in
P. Lasnik v Ljubljani, F. Dolenc-u v Kranju in
Škofji Loki, A. Pinter-ju v Kamniku, A. Pauser-ju
ml. v Novem Mestu, P. Petsche-tu v Kočevji
in I. Pauser-ju v Ribnici. (93-5)